

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ: ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Тема доповіді:

*“Національна ідея як чинник
формування української
національної ідентичності”*

Доповідач: Пасічник Василь Миколайович

доктор наук з державного управління, доцент,
професор кафедри публічного врядування
Національного університету “Львівська політехніка”

Фундамент: Ідентичність як динамічний процес

Ідентичність не є статичним станом, це процес постійного самовизначення та соціального конструювання.

Висновок: Оскільки ідентичність «конструюється», вона потребує якісного публічного управління.

Українська модель: Синтез етнічного та політичного

Джерело: Ентоні Сміт та Ярослав Грицак

Визначення державної політики національної ідентичності

Цілеспрямована діяльність органів публічної влади та інших суб'єктів щодо формування та підтримки спільних цінностей, смислів і символів.

Ціннісно-нормативний

Ідеї та принципи

Інституційний

Органи влади

Комунікативний

Інформаційний простір

Освітньо-культурний

Знання та традиції

Мета: Забезпечення соціальної згуртованості, політичної лояльності та національної стійкості.

Національна ідея: Сміслове ядро системи

The Heart

Проективно-стратегічний компонент: Образ майбутнього (євроінтеграція).

The Memory

Історико-пам'яттєвий компонент: Спільні наративи минулого.

The Vision

Проективно-стратегічний компонент: Образ майбутнього (євроінтеграція).

Функції управління

1. Інтеграція (Згуртування)
2. Мобілізація (Дії в кризі)
3. Легітимація (Довіра до влади)

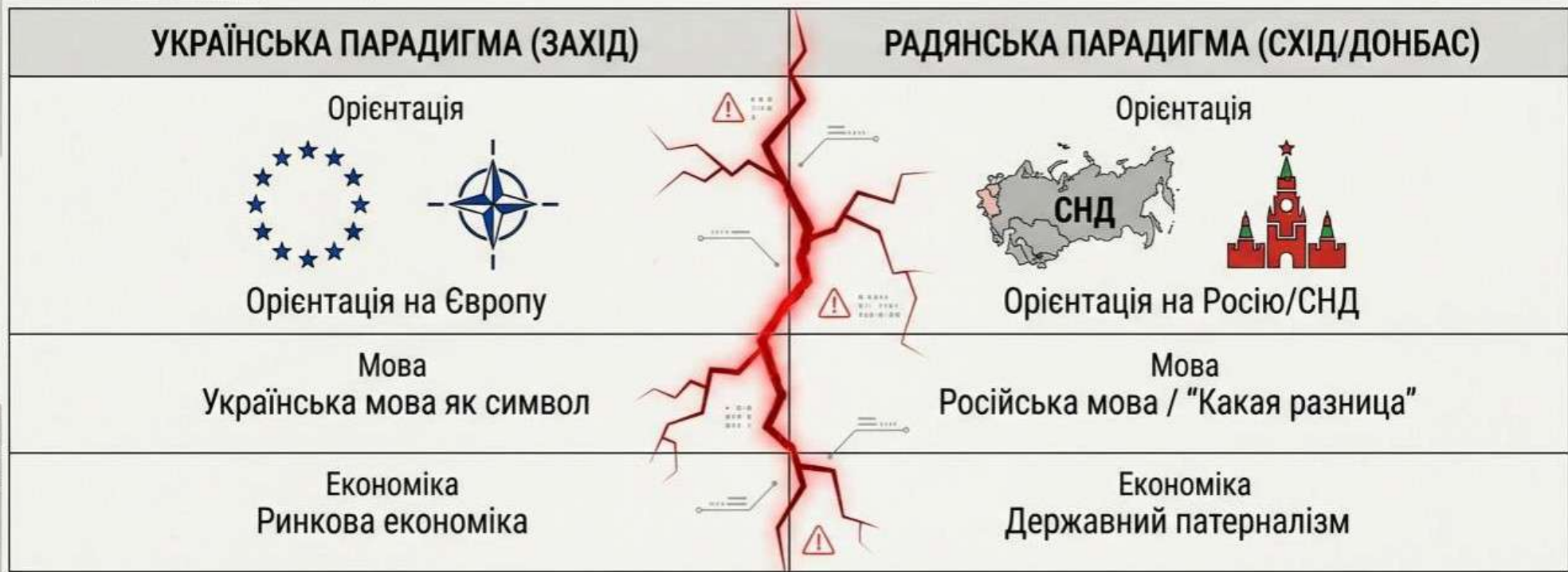
НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ: КОД УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Стратегія формування політичної нації та державної безпеки

ДІАГНОЗ: РОЗМИТА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК ЗАГРОЗА

Відсутність консенсусу щодо питання «Хто ми?» живить сепаратизм та створює вразливість для гібридної агресії.

Регіональна ідентичність наразі домінує над національною, що блокує єдиний суспільний договір.

Ментальний розлом є наслідком століть перебування у складі імперій з протилежними цивілізаційними кодами.

ІСТОРИЧНЕ КОРИННЯ РОЗКОЛУ

- Конституційний лад

- Громадянське суспільство

- Греко-Католицька Церква (Лояльність Риму)

- Деспотичне самодержавство

- Ліквідація незалежної церкви

- Асиміляція ("Малороси")

Захід зберіг "генетичний код" модерної нації, тоді як Схід піддався експерименту "плавильного котла".

ІДЕНТИЧНІСТЬ — ЦЕ БЕЗПЕКА

«Країна може говорити рішуче тільки тоді, коли вона володіє яскраво вираженою ідентичністю».

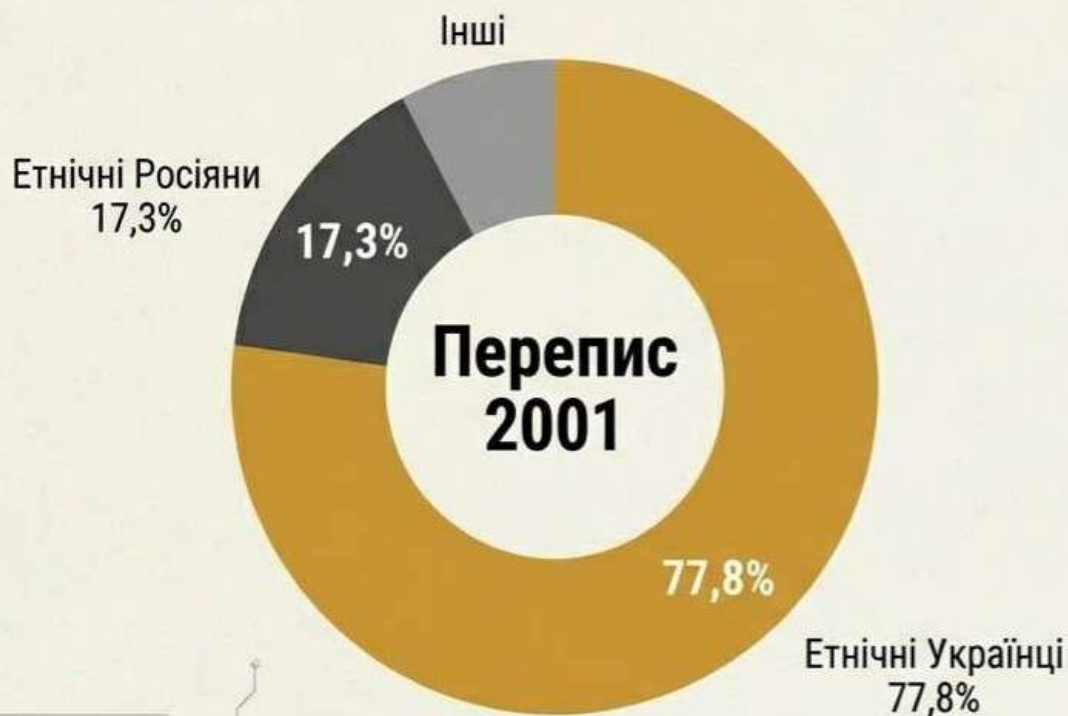
— К. Коукер

ЗАГРОЗА ТА ЗАХИСТ

Війна прискорила консолідацію, але реінтеграція окупованих територій вимагатиме сильної української ідентичності для нейтралізації наративу "Руського міра".

МІФ ПРО РОЗДІЛЕНУ НАЦІЮ

Психологічна спадщина СРСР

- Близько 30% етнічних українців русифіковані або культурно амбівалентні.

Україна – це мононаціональна держава з меншинами, а не штучно зшита територія. Стратегічна ціль: "Вбудовування" регіональних особливостей в українське ядро.

РІШЕННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ

Інформація про глибинну сутність народу, його мету та фундаментальні принципи існування. Це духовна першооснова, що визначає соціальний розвиток.

Функція:

Трансформація біологічного зв'язку в усвідомлену політичну єдність.

АРХІТЕКТУРА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ

МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ: НАЦІОНАЛЬНА ДЕРЖАВА

ГЛИБИННИЙ ЗМІСТ: ХТО МИ І ДЛЯ ЧОГО МИ?

ІДЕНТИЧНІСТЬ (ХТО МИ?)

- Історична територія (Рідний край)

- Спільні міфи та історична пам'ять

- Масова культура та юридичні права

ПОКЛИКАННЯ (ДЛЯ ЧОГО МИ?)

Розуміння унікальної функції нації у глобальній спільноті. Не домінування, а усвідомлення своєї 'обраності' для специфічного внеску в розвиток людства.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ІДЕАЛ: МОРАЛЬНИЙ КОМПАС

*«Ідеали можуть... запалювати серця...
додавати сили в найстрашніших муках».*

— Іван Франко

Ідея не може бути суто академічною. Вона мусить резонувати з архетипами та релігійними почуттями народу.

ІЄРАРХІЯ ЦІННОСТЕЙ

Матеріальний добробут – це засіб для підтримки життя духу, а не кінцева мета.

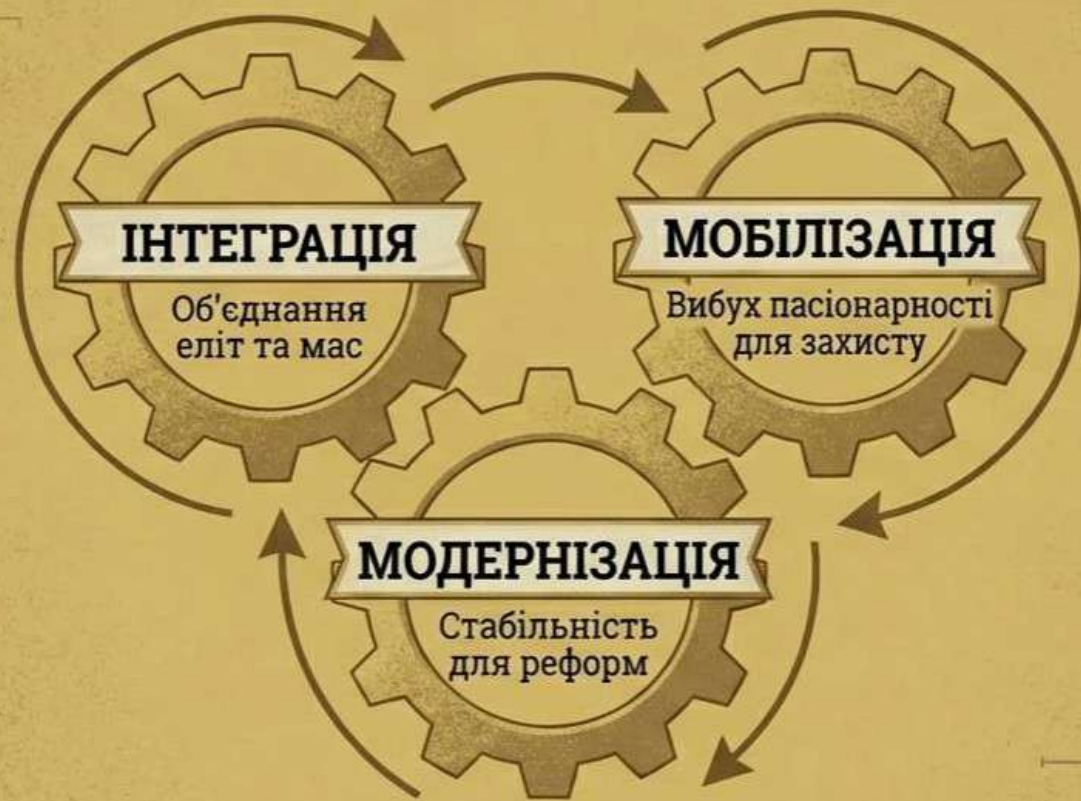
ІНТЕРЕСИ ТА ДЕРЖАВА

Національні інтереси
— це синтез
індивідуальних інтересів,
спрямований на
самозбереження нації.

Політична нація повинна формуватися навколо українського етнічного ядра, а не замінювати його.

ФУНКЦІОНАЛЬНА СИЛА ІДЕЇ

У часи системних криз Нація є найбільш стійкою формою єдності, здатною врятувати суспільство.

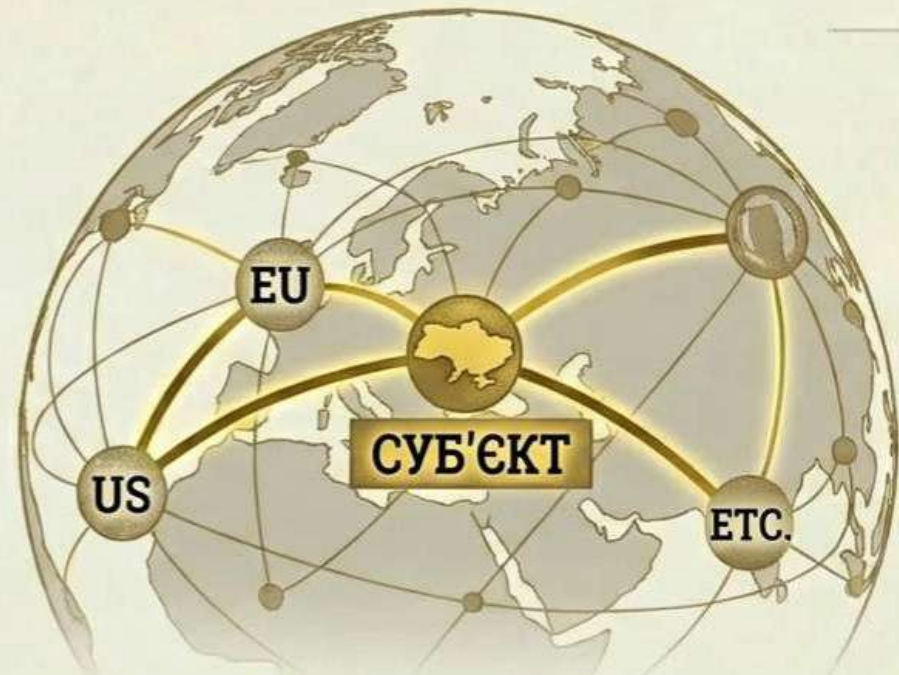
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЕЛІТИ

«Занепад нації починається з духовного занепаду її еліти».

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ В ЕПОХУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

**Ми будемо
ідентичність
не для ізоляції,
а для участі.**

Не об'єкт (ресурс), а суб'єкт (гравець).

«Спільноти спираються на культурну ідентичність, щоб взяти найактивнішу участь у глобальній економіці» – М. Вевйорка.

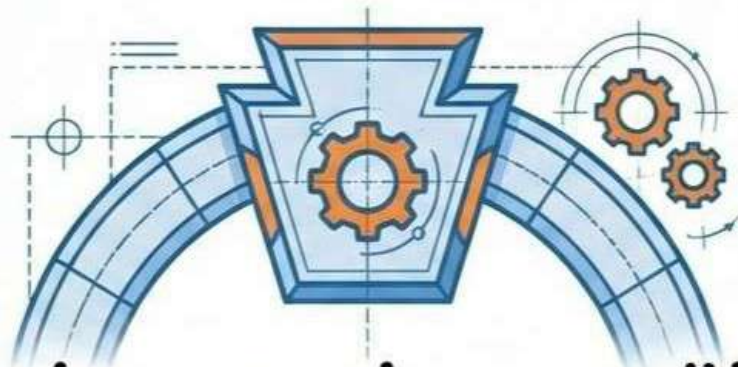
ВИСНОВОК: ДУХОВНА ПЕРЕДУМОВА ІСНУВАННЯ

Від “Плавильного котла” —
до Політичної Нації
на основі Української Ідеї.

НАЦІОНАЛЬНА ЄДНІСТЬ = БЕЗПЕКА + РОЗВИТОК

Від ідеї до безпеки

Державна політика національної ідентичності має трансформуватися з «гуманітарного додатка» на повноцінний стратегічний напрям публічного управління.

Успіх залежить від здатності держави перекласти національну ідею мовою конкретних управлінських рішень.

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ: ФУНДАМЕНТ ЄДНОСТІ ТА РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

В умовах російської агресії, національна ідея є концептуальною основою державного управління, що об'єднує духовні цінності, політичні цілі та механізми захисту для завершення формування сучасної української нації.

СТРУКТУРА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ — ЦЕНТРАЛЬНИЙ ЕЛЕМЕНТ

Усвідомлення спільної історії, мови, культури та юридичних прав як єдиної спільноти.

ЦІННОСТІ ТА ІНТЕРЕСИ ЯК ФУНДАМЕНТ

Пріоритет духовних вартостей (свобода, справедливість) та усвідомлена потреба у зміцненні суверенітету.

КЛЮЧОВІ ФУНКЦІЇ У ДЕРЖАВОТВОРЕННІ

ІНТЕГРАЦІЯ ТА КОНСОЛІДАЦІЯ

Об'єднання різних верств населення та еліт навколо спільної мети, долаючи регіональну роз'єднаність.

ЗАХИСТ ВІД ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКСПАНСІЇ

Нейтралізація зовнішніх ідеологічних загроз (як-от «руській мір») через формування привабливого українського світогляду.

МОБІЛІЗАЦІЯ ТА МОДЕРНІЗАЦІЯ

Стимулювання суспільного поступу та трансформація нації для успішної участі в глобальних процесах.

СИНТЕЗ РЕГІОНАЛЬНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ЄДИНОЮ НАЦІОНАЛЬНОЮ ІДЕЄЮ

«УКРАЇНСЬКА» (ЕТНОКУЛЬТУРНА) ОРІЄНТАЦІЯ

● Мова та культура:

Пріоритет української мови та культури

● Зовнішня політика:

Орієнтація на Захід, ЄС та НАТО

● Економіка:

Підтримка ринкових відносин та власності

«РАДЯНСЬКА» (РЕГІОНАЛЬНА) ОРІЄНТАЦІЯ

● Мова та культура:

Використання переважно російської мови

● Зовнішня політика:

Орієнтація на дружбу з Росією

● Економіка:

Недовір до ринку, підтримка державної економіки